

Commissie

Besprekingsverslag

Datum	12 juni 2023
Aanwezigen	M. Ornstein (voorzitter), K. Bijl (secretaris), C. van Dijk (heemraad), E.W.J. den Hertog (heemraad), H. Veldhuizen (heemraad), B.J. van Vreeswijk (heemraad), H.G. van Burgsteden (Ongebouwd), J.M. Finnema (BBB), W. Goedhart (Natuurterreinen), R.A. Groters (Partij voor de Dieren), H.J. van Hartskamp (Lokaal Waterbeheer), M.M. Kramer-Schutte (ChristenUnie), M. Maijer (PvdA), J.G.W. van Megen (AWP), A.T.F. Meier (Water Natuurlijk), G.A. Pansier (CDA), L. Polinder (SGP), G.C. Sprik (50PLUS), M.A.J. van der Tas (CDA), W.H. Ubbink (BBB), A.A. van de Wolfshaar (VVD)
Commissieleden niet zijnde gekozen	L. van Bruggen (PvdA), W.A.A. Engelbertink (BBB), H. de Goede (Water Natuurlijk), A. Hart (50PLUS), W. van der Heijden (CDA), W. Hoeve (Lokaal Waterbeheer), J. Immeker
bestuursleden	(Ongebouwd), K. Konings (Natuurterreinen), W. Nooijen (AWP), B. van der Veen (VVD)
Opgemaakt door	Erica van de Ploeg
Volgende vergadering	11 september 2023

1. Opening en vaststelling agenda

De voorzitter opent de vergadering en heet iedereen welkom.

De heer Sprik doet het ordevoorstel om agendapunt 7 naar voren halen, zodat iedereen de gelegenheid krijgt om het woord te voeren. De commissie stemt met meerderheid in met naar voren halen van dit onderwerp.

Er zijn geen afmeldingen ontvangen.

2. Mededelingen

Mevrouw Ornstein leidt deze vergadering als voorzitter, omdat de voormalig voorzitter, de heer C. van Dijk, op 5 juni benoemd is als heemraad. Op het ab van 3 juli komt een voorstel voor de benoeming van drie nieuwe commissievoorzitters op de agenda. De heren Den Hertog en Van Dijk worden welkom geheten als nieuwe heemraden.

3. Vaststellen verslag commissie van 24 april 2023

Het verslag wordt ongewijzigd vastgesteld, met dank aan de samensteller.

Naar aanleiding van het verslag zijn er geen opmerkingen.

7. Commissielid niet zijnde een gekozen bestuurslid

Inleiding door de dijkgraaf:

Omdat er meer één- en tweepersoonsfracties zijn dan voorheen, hebben meerdere fracties aangegeven behoefte te hebben om met meer dan één commissielid te gaan werken. De commissie wordt gevraagd advies uit te brengen over de zeven opties in de adviesnota.

Vragen en/of opmerkingen vanuit de commissie:

- Het overgrote deel van de commissie kiest voor optie 1.5.

- Er wordt verzocht om de financiën duidelijker uit te werken.
- De ChristenUnie-fractie doet het aanvullende voorstel om in plaats van een extra commissielid aan te stellen, een fractiebudget ter grootte van de kosten van één commissielid beschikbaar te stellen. Hiermee kan elke fractie zelf invulling geven aan de benodigde extra inzet. De algemene reactie van de commissie op het voorstel is dat men zich nu wil beperken tot de zeven opties en het voorstel van de ChristenUnie liever op een later moment wil bespreken.

Advies van de commissie:

De commissie adviseert om te kiezen voor optie 1.5. D&h zal dit in een voorstel formuleren voor het ab van 3 juli. Er wordt toegezegd dat de vraag van de heer Finnema om meer financiële duiding schriftelijk wordt beantwoord voor 3 juli. Het voorstel wordt als hamerstuk doorgeleid naar de ab-vergadering van 3 juli 2023, tenzij de heer Finnema er naar aanleiding van de beantwoording nog een bespreekstuk van wil maken.

4. Voorjaarsbrief 2024

Inleiding door heemraad Van Vreeswijk (de portefeuille is nog niet aan een heemraad toegewezen):

Uitgangspunt voor de Voorjaarsbrief is de begroting 2023. De veranderingen en de onderwerpen vanuit de begrotingsdiscussie van vorig jaar staan vermeld en ook enkele kleine ontwikkelingen. Dit staat samengevat op blz. 17 in het financiële begrotingskader. De doorrekeningen hiervan staan op blz. 21. Het college is hierbij uitgegaan van de bestaande afspraken over de kostentoedeling.

Vragen en/of opmerkingen vanuit de commissie in eerste termijn:

- Veel fracties spreken hun complimenten uit voor het heldere stuk.
- Waarom kiest het college bij de actuele ontwikkelingen als laatste voor een klimaatneutraal waterschap in 2025, terwijl er wel meer urgente duurzaamheidsopgaven op kortere termijn op ons afkomen?
- De visie en de kaders van wat het waterschap gaat doen, worden gemist. Er wordt gevraagd om een korte beschrijving van de hoofdlijnen voor het komende jaar, ook al staan die in de BOVI en het BOP.
- Enerzijds is de Voorjaarsbrief in lijn met de ingeslagen weg, anderzijds is het ongemakkelijk omdat de bestuursagenda en de kostentoedelingsverordening nog niet zijn vastgesteld. Er zitten veel onzekerheden en voorbehouden in de Voorjaarsbrief.
- De kaderbrief Water en bodem sturend zal dit jaar nader geconcretiseerd moeten worden en wellicht gevolgen hebben voor de begroting van volgend jaar.
- Er is tevredenheid over de ruimte voor bestuurlijke accenten, onder verwijzing naar de inzet op het Apeldoorns Kanaal.
- Wat betreft KRW en stedelijk afvalwater komt er een enorme intensivering. De belastingstelselherziening hangt hier ook mee samen. Hoe maken we de overgang zo vloeiend mogelijk?
- Welke concrete inzet wordt verwacht voor de gebiedsopgave in het kader van het NPLG?
- Waarom zijn in de tabel op blz. 20 bij KRW en NPLG pas vanaf 2028 bedragen ingevuld? Idem bij werken aan klimaatneutraliteit, waar niet alle bedragen zijn ingevuld.
- In hoeverre is het nog mogelijk om verder te prioriteren en kritisch te prioriteren op menskracht en middelen?
- In hoeverre kan men nog binnen het schuldenplafond blijven in de komende jaren?

- Verhoging van de belastingen gaat de draagkracht van veel ingezetenen te boven.
- Er wordt een oproep gedaan voor diervriendelijke, preventieve, duurzame oplossingen voor het bestrijden van plaagsoorten. Dit zal uiteindelijk ook leiden tot minder kosten.
- Er wordt zorg uitgesproken over de manier waarop de lastendruk uit elkaar loopt, waardoor het principe van solidariteit wordt ondermijnd.
- De keuzes die voor dit jaar gemaakt zijn, worden gemist in het stuk en daardoor mist het stuk focus.
- Welke vragen of scenario's liggen voor als we tegen de grenzen van het prioriteren aanlopen?
- De verwachting is dat watergerelateerde maatregelen niet geheel door de Rijksoverheid betaald zullen worden, maar dat er een bijdrage van 25 tot 50% vanuit het waterschap wordt verwacht; hoe krijgt dat een plek in de Voorjaarsnota?
- Uitdagingen creëren spanningen. Het college, de verantwoordelijke heemraad en het ab wordt veel koersvaste wijsheid toegewenst.
- Diversiteit en social return worden in de alinea over uitvoeringskracht en personeelsbeleid niet genoemd. Er wordt een toezegging gevraagd dat deze principes overeind blijven in tijden van krapte op de arbeidsmarkt.

Beantwoording door heemraad Van Vreeswijk in eerste termijn:

- Een aantal ontwikkelingen is onontkoombaar. Vorig jaar is discussie gevoerd en daaruit is de prioritering afgeleid. Indien er geen capaciteit is, stopt de inspanning.
- Klimaatneutraal 2035 is er nog bij gekomen, omdat daarvoor specifieke maatregelen gevraagd worden van het waterschap. De broeikasgassen uit onze rwzi's is hierbij een nieuw aspect.
- Het staat niet bij 2024, omdat het een investeringsprogramma is. Er zijn nog geen investeringen, maar wel inspanningsverplichtingen in de organisatie.
- Het gaat hier over de KRW na 2027; voor die tijd zit het in de meerjarenraming.
- Klimaatadaptatie zit in het bestaand beleid en heeft de aandacht.
- Visies zullen terugkomen bij de begroting. Het gaat nu over intensiveren en actualiseren. De heemraad is er geen voorstander van om nieuwe hoofdstukken toe te voegen, die uiteindelijk ook verwerkt worden in de begroting.
- Bij het bereiken van de grenzen van prioriteren, moeten afwegingen gemaakt worden over de tarieven. De trend is redelijk stabiel voor de komende jaren.
- In Q3 en Q4 komt een aantal visies en kaders aan de orde in combinatie met de bestuursagenda.
- Er is zorg uitgesproken over de ambitie versus de betaalbaarheid. De grote opgave in het kader van stedelijk afvalwater kan niet binnen het bestaande schuldplafond en ook niet opgelost worden door een simpele verhoging van de tarieven. Dit geldt voor alle waterschappen. Richting 2035 moet alles uit de kast gehaald worden om de kostenstijging binnen de perken te houden.
- Het Apeldoorns Kanaal kan als initiatiefvoorstel terugkomen bij de begroting.
- Bij de KRW en de stedelijke opgave zijn vloeiende overgangen lastig; de tariefsegalisatie zal goed in de gaten gehouden moeten worden.
- De NPLG komt terug in het ab, zodra er meer over bekend is.
- Watersysteem en zuiveringsbeheer zijn twee gescheiden zaken. Er komen stevige investeringen aan, want de uiterste potentie van de ouderwetse Zuiveringen komt in zicht.
- De basis is datgene wat we móeten uitvoeren en men is voorzichtig met extra toevoegingen.
- De € 500.000 voor het beheer van plaagsoorten is een beginbudget en dit komt nog terug.

- Solidariteit komt terug bij het volgende agendapunt.
- Er wordt veel verwacht van het nieuwe belastingsysteem. In 2025 is er alleen een cosmetische aanpassing om de ernstige problemen bij een aantal waterschappen op te heffen en pas in 2027 zijn er grotere wijzigingen in het nieuwe belastingstelsel te verwachten.

Vragen en/of opmerkingen vanuit de commissie in tweede termijn:

- De Voorjaarsbrief is juist wel de plek voor de visie. In de begroting staan de financiële consequenties van de visie. Hopelijk komt de visie volgend jaar weer terug in de Voorjaarsbrief.
- Er wordt uitleg gevraagd bij de opmerking dat men niet naar de kostenstijgingen in 2023 en 2024 moet kijken.
- Welke bredere keuzes moeten gemaakt worden om koersvast te blijven en wat zijn de consequenties daarvan?
- Welke wet- en regelgeving gaat er op onze organisatie afkomen en wat zijn de consequenties daarvan?
- Voor het initiatiefvoorstel Apeldoorns Kanaal wordt eerst de toezegging afgewacht om te verkennen of er draagvlak voor is in de samenleving, in relatie tot het 200-jarig bestaan.
- Onder Water en bodem sturend staat bij de waterschapsverordening iets over het aanbrengen van zoneringen en beperken van grondwateronttrekkingen. Er wordt gevraagd ervoor te waken dat we niet wederom een onwerkbaar situatie creëren in de omgeving. Maak het praktisch en werkbaar. Als je enerzijds grondwateronttrekkingen gaat beperken en anderzijds het water via de Vitensleiding gaat aanvoeren, creëer je misschien wel een groter probleem.
- De heemraad geeft aan dat veel zaken in het najaar aan de orde komen bij de besluitvorming over de begroting. Daarom wordt gepleit voor tijd en ruimte voor vragen of opmerkingen bij die behandeling van de begroting.
- Er is nog geen antwoord gegeven op de vraag over diversiteit en social return.

Beantwoording door heemraad Van Vreeswijk in tweede termijn:

- Diversiteit en social return is standaard in het beleid opgenomen en dat blijft zo.
- In ieder geval zal de NPLG aan de orde komen bij de begroting.
- Wat betreft de vraag over het financieren: er is een afspraak tussen de Unie en het Rijk dat, als het gaat om opgaven die we krijgen van het Rijk of de provincie maar die niet overeenkomstig onze planning zijn, het waterschap een beroep mag doen op het Rijk voor een bijdrage. De hoogte is onzeker, maar de heemraad gaat uit van meer dan 50%.
- De visie is deels nog in ontwikkeling en gekoppeld aan het nieuwe college. Op dit moment is er niets nieuws te melden.
- De Europese regelgeving gaat met name over ontwikkeling natuur en stedelijk afvalwater.
- De waterschapsverordening staat gepland voor 2024.
- Met niet naar kostenstijgingen van 2023 en 2024 kijken, wordt bedoeld: bij de nieuwe kostentoedeling vindt er een correctie plaats over de afgelopen vijf jaar. Dat betekent dat er altijd schokken in het verloop zitten.

Advies van de commissie:

De Voorjaarsnota 2024 wordt als bespreekstuk doorgeleid naar de ab-vergadering van 3 juli 2023.

5. Kostentoedeling watersysteembeheer 2024

Inleiding door heemraad Van Vreeswijk:

Er wordt uitgelegd dat de kosten van het watersysteembeheer verdeeld moeten worden. Elke belanghebbende betaalt voor zijn deel. Hoe groot een deel is, wordt bepaald volgens het principe: wie de meeste bescherming nodig heeft, betaalt het meest. De ingezetenen betalen een tarief dat onafhankelijk is van hun vermogen. Daarnaast is er de solidariteitsheffing voor alle inwoners. In gebieden met veel natuur mag het percentage voor de ingezetenen opgehoogd worden, omdat de inkomsten uit natuur laag zijn. Ons waterschap heeft als uitgangspunt 40% ingezetenen. De andere tarieven liggen vast. Natuur en Ongebouwd betalen op basis van hectares en Gebouwd op basis van de WOZ-waarde. Omdat er veel bijgebouwd is en de WOZ-waarde gestegen, daalt de bijdrage van Natuur en Ongebouwd. Aan het eind van een periode van vijf jaar wordt het tarief opnieuw berekend en dat ligt dan weer voor vijf jaar vast. Door deze systematiek gaat de tariefswijziging schoksgewijs.

Vragen en/of opmerkingen vanuit de commissie in eerste termijn:

- De argumenten die bij de totstandkoming van de huidige toedelingssystematiek zijn gebruikt, zijn nog steeds valide, dus akkoord met voortzetting.
- Die 40% is stevig neergezet. Er moet gekeken worden naar een evenrediger lastenverdeling/-verzwaring. AWP kondigt een amendement aan om 40% terug te brengen naar 30%.
- Veel fracties spreken steun uit voor het amendement.
- Het verandert volgend jaar niet, dus dat is reden temeer om er nu goed naar te kijken.
- Waarom heeft het college gekozen voor voortzetting, terwijl er genoeg redenen zijn om die 40% voor ingezetenen naar beneden bij te stellen?
- Het is eerlijker om het elk jaar opnieuw vast te stellen; Ongebouwd heeft de laatste jaren teveel betaald en dat gaat nu weer gebeuren. Er zullen veel huizen bijgebouwd worden en de WOZ-waarde blijft stijgen, maar de hectareprijs niet.
- Helaas zal de cosmetische aanpassing niet voorzien in het uitgangspunt de vervuiler betaalt. Het systeem wordt pas in 2027 echt aangepast, wat houdt dat in?
- Het leven van ingezetenen wordt jaar in jaar uit duurder.
- Waarom kiest het db ervoor om het nu zo te laten als het is? In het nieuwe systeem zal er ook niet gelijk veel gaan veranderen.
- Het is zoeken naar de juiste balans in de toedelingssystematiek.

Beantwoording door heemraad Van Vreeswijk in eerste termijn:

- De periodes van vijf jaar zijn bedoeld om een stabiele belastingwetgeving te hebben in plaats van afhankelijk te zijn van het "humeur" van het ab.
- Het college pleit ervoor om de afwegingen die destijds op grond van onze gebiedskeuze gemaakt zijn, te handhaven als er geen wezenlijke veranderingen in het systeem zijn.
- De heemraad heeft nog geen argumenten gehoord dat de lastendruk onevenredig is.
- Kwijtschelding maakt geen onderdeel uit van dit percentage.
- Het voorstel voor de belastingverandering ligt nu bij de Raad van State. Zodra er een uitspraak is, komt dit terug in het ab.

De voorzitter meldt dat de adviesnota wordt vastgesteld in het ab van 2 oktober a.s., nadat het ter inzage heeft gelegen. Dat is ook het moment dat amendementen kunnen worden ingediend.

Vragen en/of opmerkingen vanuit de commissie in tweede termijn:

- Als argumenten worden genoemd: 1. Het aantal woningen neemt toe, maar aan de andere kant neemt het aantal hectares Ongebouwd af. 2. Met het profijtbeginsel kan in het huidige belastingsysteem niet zo veel gedaan worden, maar ongebouwde grond levert blauwe diensten waardoor bij wateroverlast het water snel afgevoerd kan worden vanuit het stedelijk gebied. Daarom wordt ervoor gepleit om het te laten zoals het nu is.
- Hier wordt tegenin gebracht dat er heel veel regelingen zijn voor afkoppelen van water in het stedelijk gebied. Ook zijn er waterbergingen, wadi's, waterdoorlatende verhardingen en vergroeningen in de stad. Het is een gezamenlijk belang van Gebouwd en Ongebouwd.
- De tariefsdifferentiatie tussen woningen en niet-woningen in het wetsvoorstel is een pijnpunt voor het bedrijfsleven. Het is eerlijker om de lastenverzwaring te verdelen over alle categorieën.
- Natuur is ook van belang voor Ongebouwd en Gebouwd. Er wordt voor gepleit om de kleine stijgingen (van 84% naar 88% voor Gebouwd), maar vooral ook de grote dalingen (van 16% naar 12% voor Natuur en Ongebouwd) in de overwegingen mee te nemen.
- De maatschappelijke waarde van Gebouwd neemt toe, maar Natuur mag niet de dupe van worden van die groei.
- Er wordt in de reflecties gemist dat landbouwers ook ingezetenen zijn en onroerend goed hebben; zij dragen 10% van het gezinsinkomen af aan waterschapslasten.

Afrondend:

De kostentoedeling komt terug in het ab van 2 oktober 2023, nadat het stuk ter inzage heeft gelegen.

6. Heffing op alle lozingen grondwater

Vragen en/of opmerkingen vanuit de commissie in eerste termijn:

- Het is fijn dat er duidelijkheid is wie wat betaalt. Wat zou iemand die in het verleden 10.000 kuub water loosde, moeten betalen?
- Veel fracties steunen het voorstel en het gelijkheidsbeginsel, maar er zijn ook kanttekeningen:
- Het is veel last voor mensen die kleine bouwputjes hebben en levert per saldo niets op.
- Er wordt gevraagd om de mogelijkheid van aanpassing van de adviesnota na bespreking in deze commissie nog toe te voegen.
- De raming van de opbrengsten wordt gemist; graag dit toevoegen vóór behandeling in het ab.
- De relevantie met het gelijkheidsbeginsel wordt eveneens gemist; indien er minder dan 12.000 kuub wordt onttrokken is dat een ander geval dan wanneer er meer dan 12.000 kuub wordt onttrokken.
- Mensen leggen alleen bronnering aan als het echt nodig is, want dat is een behoorlijke investering.
- De extra aandacht voor communicatie is prettig.
- Waar is de grens van 12.000 kuub op gebaseerd?
- Is 1 fte toereikend voor de handhaving van illegale lozingen?

Beantwoording door heemraad Van Vreeswijk in eerste termijn:

- Oppompen kan niet belast worden, want dat valt niet onder de verontreinigingsheffing.
- De inkomsten zijn op dit moment nog niet bekend. Het lozen van 12.000 kuub kost ongeveer € 700.
- Grens van 12.000 kuub is tien jaar geleden vastgesteld, maar de reden is niet bekend.
- Handhaven gaat op dezelfde manier als de gebruikelijke handhaving indien er meldplicht is.

Datum 12 juni 2023
Onderwerp Commissie
Pagina 7 van 7

Vragen en/of opmerkingen vanuit de commissie in tweede termijn:

- Het waterschap gaat € 113.000 uitgeven, maar van de inkomsten heeft men geen idee. Dat is heel vreemd.
- De meldingen uit 2022 zouden de basis voor de berekening van de opbrengsten kunnen zijn.
- Er wordt een toezegging gevraagd om een indicatie van de baten te geven vóór behandeling in het ab.
- Er is twijfel over de kostendekkendheid van het voorstel.

Beantwoording door heemraad Van Vreeswijk in tweede termijn:

- De overheid werkt zelden kostendekkend.
- Rechtvaardigheid is onderdeel van het openbare proces.
- Voor kleine bedragen geldt dat de grens bij € 5 ligt.
- De heemraad zegt toe na te vragen of er iets bekend is over de omvang van de lozingen. Globaal is de schatting dat het ongeveer in dezelfde orde van grootte zit als de lasten.

Advies van de commissie:

De voorstel wordt als bespreekstuk doorgeleid naar de ab-vergadering van 3 juli 2023.

8. Rondvraag

De voorzitter stelt voor om de rondvraagpunten door te schuiven naar de aansluitende ab-vergadering.

9. Sluiting

De voorzitter sluit de vergadering om 21.00 uur, met dank aan allen.

Aldus vastgesteld in de vergadering van 11 september 2023.

voorzitter

secretaris